

Projektförslag till Miljösamverkan Sveriges verksamhetsplan 2019

Projektnamn: Vilthägn

Förslagslämnare:

Kari Langöen, Länsstyrelsen Värmland

Kommer att delta i projektet:

Ja

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Prövning samt tillsyn enligt

miljöbalken 12 kapitel 11 § miljöbalken

41 a § jaktförordningen

37 § djurskyddsförordningen (när det är tillämpligt)

40 § artskyddsförordningen (när det är tillämpligt)

Till viss del även den veterinära tillsynen med märkning av djur samt olika typer av sjukdomsövervakning. Hägn kan även beröra frågor om strandskydd samt tillsynslagen när det gäller hundträning.

Kort bakgrund

Vilthägn har funnits länge i Sverige och beslut tas med stöd av flera olika lagstiftningar beroende på syfte samt djurslag i hägnet. De senaste åren har det även blivit flera hägn för hundträning samt frågor om visningshägn på jaktmässor. Det finns också flertalet viltrehabiliterare med tillstånd att hålla vilt i hägn under rehabiliteringen.

Dessa ärenden hamnar på olika enheter och handläggare i länen. Flera beslut är utan tidsbegränsning och det betyder att många beslut är gamla. Det finns inte heller något bra system för att omhänderta kartor och ha en översikt över vart vilthägnen är idag. Även vilken typ av verksamhetskod som hägnprövningen berör varierar och det skapar svårigheter att söka ut antal ärenden.

Det finns ett flertal mallar som cirkulerar på länsstyrelserna men inga fastställda mallar. Då hägnägare idag undersöker vilka tillstånd som har getts i andra län finns det ett stort behov av att

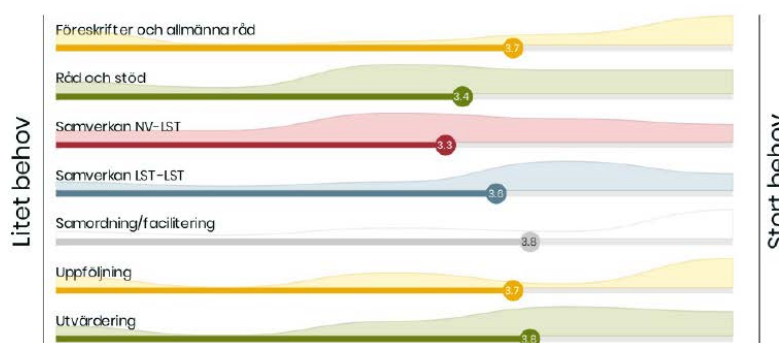
samköra besluten. Intresset för hägn är ökande och intresseorganisationerna för hägnat vilt är mycket aktiva i att få flera intresserade att bygga vilthägn. Ett antal ansökningar om andra arter än vad vi oftast har i hägn i dag samt hägn med syfte att träna jakthundar ställer nya krav på handläggarna, både när det gäller beslutsfattande samt tillsynen.

Lagstiftningen har inte heller hunnit med i utvecklingen av hägn-verksamheten och en översyn är prioriterad av Naturvårdsverket. Däremot behövs det ett samlat grepp för att de olika lagstiftningar som berör hägnärenden inkluderas, då även Jordbruksverkets föreskrifter är tillämpliga för hur djuren ska hållas i hägn. Vilthägn lyftes 2017 på Viltförvaltarkonferensen för vilthandläggare i Sverige och en bred enighet råder om att vi behöver jobba mer aktivt med frågan. Vid kontroller har det visat sig att flera hägn är bristfälliga och att det kan uppstå svåra situationer i handläggningen om ett hägn inte sköts på rätt sätt, och hur man då ska förelägga/besluta om ett upphävande enligt de olika lagstiftningarna. På konferensen utfördes en undersökning över länens vägledningsbehov från Naturvårdsverket i olika frågor, resultatet redovisas nedan.

Verksamhetsområde	Medelpoäng
Kronhjortförvaltning	3,71
Artskydd/illegal jakt	3,64
Vilthägn	3,61
Älgförvaltning	3,47
Storfåglar	3,39
Rovdjursförvaltning	3,21
Viltskador	3,06
Vildsvinsförvaltning	3,03
Rovdjursinventering	2,79

Maxpoäng var 5.

Vägledningsbehov: Vilthägn

27

Det framgår av de 27 som svarade på frågor om vilthägn att behovet för vägledning är stort hos länsstyrelserna.

Det finns ingen uppdaterad statistik på antal hägn i Sverige, troligen kan det finnas ett tusental tillstånd utfärdat genom åren. Både små och stora, djurparker och uppfödning av fasaner. Flera hägn är troligen också nerlagda eller har andra djur än vad som var planerat från början. Kunskapen är låg hos våra kunder om och när tillstånd ska sökas, det gäller troligen i synnerhet fågelhägn.

Problematiken kring djurskydd och jaktetik finns även här, då antalet hägn där hundar tränas har ökat. Kunskapen om hur denna träning påverkar viltet eller om det finns hägn där hundträning pågår utan tillstånd enligt 16 § tillsynslagen finns det ingen samlad statistik över.

Behovet är stort för flera olika verksamheter inom länsstyrelsen, och ett mycket eftersatt arbetsområde skulle ha stor hjälp av att ett projekt drivs inom Miljösamverkan Sverige.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Handläggare på länsstyrelsen (både inom viltförvaltning, djurskydd, förprovning, miljöskydd)

Brukare som önskar anlägga vilthägn

Intresseorganisationer för hägnat vilt

Projektet bör vara tudelat. Ett för handläggarna där ett kompendium/vägledning/flödesschema tas fram med vilka lagstiftningar som berör de olika hägnen. Här finns det ett tidigare arbete gjort på Länsstyrelsen i Västra Götaland som kan fungera som underlag.

För handläggare

- Ansökningsblanketter för vilthägn
- Handlägningsmanual
- Mallar för beslut samt beslut om upphävande av vilthägn
- Checklistor vid kontroll
- Förstudie om hur vilthägn kan registreras och läggas in i Jaktadm (länsstyrelsens jaktadministrativa system för älgjakt)

Länsstyrelserna har idag en informell vilthägnsgroup som kan agera som bollplank. Idag använder även länsstyrelserna sig av samverkansytter där frågor kan ställas och där inspel kan ske. Vid en förfrågan där har 12 län än så länge varit mycket positiva till ett vilthägnspjunkt. Länsstyrelsernas handläggare har även sin viltförvaltarkonferens i november där frågan kan finnas på dagordningen. Vilthandläggarna på länsstyrelserna har idag ett mycket bra samarbete med varandra, och vi jobbar aktivt med att vägleda varandra och engagemanget för att hjälpas åt och likrikta vårt arbete är stort. Det finns även en viltsamverkansgrupp för länsveterinärer samt Naturvårdsverket och Jordbruksverket där arbetet bör kunna presenteras samt få in inspel ifrån.

För brukare

- Blankett för ansökan om vilthägn
- Information om hur en ansökan ska göras samt vilka tillstånd som behövs för olika hägn

Brukare skulle kunna involveras i första hand genom de intresseorganisationer som finns för hägnat vilt. Även djurparksorganisationerna bör involveras. När det gäller viltrehabilitering finns det även en riksorganisation för denna verksamheten. När det gäller hundhägn bör svenska kennelklubben samt jägarorganisationerna involveras.

Syfte med projektet

Vilthägn är en mycket eftersatt arbetsuppgift på de flesta länsstyrelser. Lagstiftning som reglerar hägnat vilt finns i flera olika föreskrifter och förordningar och det är svårt att få en helhetsbild. Då ansvaret för de olika lagtexter finns på två olika vägledande myndigheter är det viktigt att dessa samkörs och kan koppla till varandra. Projektet bör leda till att handläggaren lättare kan få vägledning i hur handläggning ska ske i de olika ärenden samt att länen gör likartade bedömningar i liknande fall. Det ska även bli enklare att utöva tillsyn på vilthägn när det finns checklistor och uppföljningsplaner för hägnverksamheten.

Mål för projektet

Efter projektets slut ska det finnas en lathund för hur olika hägnärenden ska behandlas, när de olika prövningar behöver göras, vilka lagtexter som hägnet berör samt granskade mallar för de olika ärenden. Det ska vara tydligt om hägnen är tidsbegränsade och i vilka fall de inte är det samt vilken lagstiftning det i så fall finns tidskrav på och vilka redovisningar de olika verksamheter åtar sig att redovisa in till länsstyrelsen. Genom att projektet även har tagit fram tillsynsvägledningar samt checklistor för hägnen kan det göras en genomsyn över hur hägnverksamheten bedrivs i Sverige idag och hur både myndigheter och branschorganisationer ska jobba vidare med frågan. Målet är även att påbörja arbetet med att digitalisera ansökningsförfarandet samt möjligheten att digitalisera hägnen i länsstyrelsens jaktadministrativa system Jaktadm.

Aktiviteter

Framtagande av flödesschema för olika typer av hägnansökningar

Mallar för ansökningar (detta finns idag, men behöver anpassas för flera verksamheter)

Mallar för beslut

Tillsynsvägledning för handläggare

Informationsmaterial i form av exempelvis powerpoint samt faktablad

En förstudie för möjligheten att lägga in vilthägn i Jaktadm samt även vilka möjligheter det finns för att hålla ett register i Jaktadm över aktiva hägn i länet

Samverkansmöten med intresseorganisationer för att diskutera hägnfrågor

Samverkan

Det finns ett stort behov av samverkan inom ett sådant projekt. Flertalet lagstiftningar berörs och även flera olika handläggare samt länsveterinärer. Två olika myndigheter är ansvariga för lagstiftning som berör hägnfrågor och båda dessa måste även involveras i arbetet. Då det finns flertalet intresseorganisationer som på olika sätt berörs av frågorna behöver även dessa att vara involverade i arbetet.